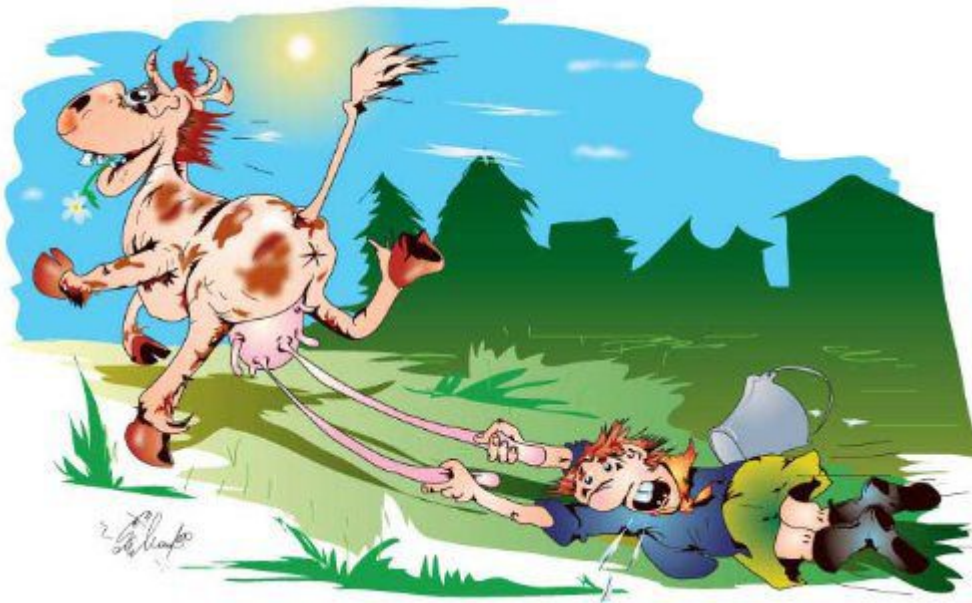

Doglan ýyly sygyr / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar,Kitapcy,Satiriki hekaýalar,Türkmen dili
написано kitapcy | 23 янвря, 2025

Doglan ýyly sygyr / satiriki hekaýa DOGLAN ÝYLY SYGYR

Obanyň orta gürplerinde gür бага bürenip oturan mekdebiň iki gat jaýy Saparguly aga üçin täsin dünýä bolup göründi. Ol bu ýerini edil ilkinji gezek görýän ýaly, mekdebiň daş-töweregini nebsewürlik bilen synlady. Saparguly aga dogrudanam mekdebe kän gelmezdi. Asyl onuň bu ýerik iň soňky gezek haçan gelendigi ýadyna-da düşenokdy, ýogsam çagalarynyň şu mekdebi bir wagt tamamlanam bardy, okap ýörenem.

Mekdebiň howlusyndaky al-elwan açylyşyp oturan güller Saparguly agada üýtgeşik bir pikir döretdi. Ol: «Ýak, adamlaram işsiz bolýarlar-ow, ýeri bu giden ýere gül ekip, ony näme etjek diýsene, ondan-a çagalara iýer ýaly iki düýp pomidor ekiň» diýip başyny ýaýkady. Klasdab çykmak üçin kakylan jaňyň sesine Saparguly aga tisginip gitdi. Birmenzeş geýnülü çagalar topar-topar bolşup çykyşyp ugradylar. Mekdep häzir hasam görküne gelen ýaly boldy. Saparguly aga duran ýerinden eliniň aýasyny gözünüň üstüne kölegeledip, gülleriň arasynda gezmeleşip ýören şadyýan çagalara seretdi. Olaryň içinden öz ogluny gözledi. Tapmady. Soňra ol ýaýdanjyrap, mekdebe girip gitdi. Saparguly agany mekdebiň agzynda ilkinji

bolup garşylan nobatçy mugallym Ýazmyrat boldy. Olar esli wagtlap gürrüňleşip durdular. Saparguly aga Ýazmyrat mugallymyň ähli goňşy-golamlaryna, mal-garalaryna çenli soraşyp çykdy. Soňra ol:

– Inim, direktiriňiziň oturýan jaýy nirede, şony bir görmeli işim bardy weli – diýip, gapdalyna seredip gürledi. Bu onuň häsiýetidi, kim bilen gürleşse-de, ol gürründeşiniň ýüzüne seretmezdi.

– Ýaşuly, direktorymyz-a ýokdur. Ýaňy raýona ýygnaga gitdi, çagyrypdyrlar – diýip, Ýazmyrat Saparguly aganyň göni görejine seredip aýtdy.

– Be, onda kolhozyň Enebaý ýalyssy kim bolýar bu ýerde?

Onuň Enebaý diýýäni kolhozda başlygyň medeniýet baradaky orunbasarydy. Nobatçy mugallym Saparguly aganyň kimi sorajak bolýanyna bada-bat düşündi.

– Hä, size mekdebiň çagalar bilen klasdan we mekdepden daşary terbiýeçilik işleriniň guramaçysy ýoldaş Gündogdyýewa gerekmi? Onuň kabineti ynha, şu bolmaly – diýip, Ýazmyrat gapdaldaky işige tarap elini uzatdy.

Saparguly aga Gülnabat bilenem uzak wagtlap salamlaşdy. Ol ahyry özüniň näme üçin gelendigini aýtdy.

– Keýgim, biz ýalydan aýyp görmäweriň, wezipäň-ä ýaňam aýtdylar welin meniň oňa-ha dilim öwrüljek däl. Ýöne ýoldaş Gülnabat diýip adyňy tutaýjak.

Gülnabat çalarak ýylgyrdy. Aýdyberiň diýen ýaly yşarat etdi.

– Biziň bir dogmamyz okaýan bolmaly sizde. Şoňa ertire rugsat soraýjakdym welin, direktiriňizem ýok ekeni. Indi özüň bir gaýrat etmeseň-ä, ýoldaş Gülnabat, başga alaç ýokdur – diýip, Saparguly aga gürrüňiniň üstüni ýetirdi.

– Saparguly aga, men-ä mekdebe täzelikde işe geldim. Ogluňyz näçinji klasda okaýan bolmaly? Onuň klas ýolbaşçysyna-da duýdurmaly bolarsyňyz.

– Alla janlarym, ýogsa-da şol näçinji klasda okaýarkanaýt? – diýip, Saparguly aga pikirlendi. Ýadyna düşmedi. Elini sakgalynyň ujuna ýetirdi, soňra ony iki dişiniň arasyna salyp çeýnedi.

– Dogla ýylam ýadyňyza düşenokmy, Saparguly aga? – diýip, ýene Gülnabat Saparguly aga seretdi.

– Wah, doglan ýylyny bilýän-le, sygyr bolmaly – diýip, Saparguly aga säginmän jogap berdi.

Gülnabat Saparguly aganyň bu gürrüňine güljeginem bilmedi,

näme diýjeginem. Matematika mugallymyňyň haýsydyr bir usul bilen ýaş hasaplap bilýänligi güpbe ýadyna düşdi. Derrewem ony ýanyňa çagyrttdy. Hortaň uzynagrak adam gelip, Saparguly aga bilen salamlaşdy. Soňra ol nämedir bir zady ýadyna saljak bolýan ýaly, öz-özi dodaklaryny gymyldadyp pysyrdady. Birsalymdan soň Saparguly aganyň ýüzüne dikanlap seretdi-de:

– Ogluňyzyň ýaşı näçe bolsa, onuň yzyna nul goýuň. Indi haýsy hem bolsa bir belgili sany dokuza köpeldiň-de, netijesini ýaňky sandan aýryň. Galan sany maňa aýtsaňyz, men siziň ogluňyzyň ýaşyny aýdyp bererin – diýip, yzly-yzyna suňşuryşdyrды.

Saparguly aga nämäň-nämedigine oňly düşünmedi. Ol asyl bu gürrüňler özüne aýdylýandyram öýtmedi. Aňk bolup, matematika mugallymyňyň ýüzüne seretdi. «Beh, bu samrap otyr welin, neressäň aklyl dagy üýtgäýdimikä?» diýip, içini gepletди.

Ara düşen ümsümligi Gülnabat bozdy.

– Onuň ýaşyny bilýän bolsak bolaýmajakmy, goşup-aýryp oturyp näme edeli? Bar, git-de klasyňt okadyber, ýöne edebiýat mugallymy Öwezduurdyňy çagyр, gelip gitsin.

Az salymdan «Mümkinmi?» diýip, Öwezduurdy geldi. Saparguly aga her gelen bilen esli wagtлаp saglyk-amanlyk edýärdi. Öwezduurdy bilenem şeýle boldy.

– Men-ä ýyl öwürүp bilýän dälдirin. Ýöne ýyl öwürmegiň düzgüni «Türkmen diliniň sözlügi» diýen kitapda bolmaly, şondan göräýeliň – diýip, Öwezduurdy maslahat saldy.

– Indi şu mekdepde ýyl öwürүp bilýän ýokmy? – diýip, Gülnabat oýlandy. Onýança «Ýogsa-da, mekdebimiziň garawuly Köşekli aga bar. Şoň başynyň çykmaýan zady ýokdur» diýip, Öwezduurdy nämedir bir ýitiren zadyny tapan ýaly, begençli gürlеди.

Öwezduurdy mugallymyň ornuny Köşekli aga gelip eýeledi. Iki ýaşulyňyň saglyk-amanlygy öňküleriňem çeni bolmady.

– Ogluň doglan ýyly sygyр bolsa, hany göreýin – diýip, Köşekli aga öz başyna gürläp başлады.

– Ýyl başы syçan, sygyр, bars, towşan, luw, ýylan, ýylky, koý, bijin, takyk, it, doňuz – boldy tamam.

Üstümizdäki ýyl häzir ýylan bolmaly. Onda bu ýerden-ä sygyр, bars, towşan, luw – dört ýyl, aňyrda-da bir müçe, bir müçämizem on iki ýyl, diýmek on alty ýaşыnda bolýa – diýip, Köşekli aga hasap-hesibini gutarandan soň kesgitli jogap berди.

– On alty ýaş bolsa, onda ogлуňyz dokuzynjy klasda okaýan

bolmaly, oňa rugsat bereris, ýöne Saparguly aga, ogluňyzyň näçinji klasda okaýanlygyny indi berin ýadyňyzdan çykarmaweriň – diýip, Gülnabat janygyp gürledi.

– Hä, sakgaldaş, ýyly sygyr bolsa, ond 9-njy klas boljak ekenow. Aý, indi ýadymyzdan çykarmarys-la – diýip, Saparguly aga işikden çykyp barşyna hüňürdedi.

Täçmämmet JÜRDEKOW. Satiriki hekaýalar